

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק ט"ו שיחה א' לפרשת תולדות

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון גליון פח (תשל"ט)

ג. בלקו"ש תולדות ש.ז. ס"ו וז"ל: אע"פ אז אברהם האט געפועל'ט אויף די ערביים אז "יכירו גדולתו" זיינען זיי דורכדעם ניט "אויפגעהויבן" געווארן פון זייער נידעריקייט, מצד זייער מציאות זיינען זיי געבליבן "מטה" און די זעלבע ערביים ווי פריער, עכ"ל. משא"כ עבודת יצחק שעבודתו היתה שגם ה"מטה" גופא יהי' שייך לאלקות, ע"כ:

ויש להעיר ממ"ש בלקו"ש וירא ש.ז. ס"ט שמבואר שם: שאברהם "האט אבער געזען ביי א טייל פון זיי אז עס נעמען זיך ניט צו אט די אלע הסברים, וואס דאס איז דערפאר וואס ביי זיי איז דא א שטארקן חומרות (מער ווי בא א סתם בן נח - וע"ד החילוק דחם ושם ויפת) איז כדי צוברעכען אט די תוספת חומרות וגסות, האט ער זיי אריינגעבאכט אין א מצב פון לחץ, "עקחא" (ענגשאפט) און דערמיט גע'פועל'ט אז אברהם'ס פריערדיקע הסברים זאלן זיך ביי זיי אפלייגן אין א געוויסער מאס וכו' עכ"ל.

וגם להעיר מלקו"ש ח"י ע' 89 ש"אברהם ויצחק .. היתה עבודתם .. בעניני רע וקליפה בדרך דחי' ושליה - שלא ינגדו ויפריעו לעניני קדושה, אבל לא שהם עצמם "הפכו לטוב וקדושה" עכ"ל. וי"ל.

הרב ש.ד. הכהן

נחלת הר חב"ד

ז. בלקו"ש חט"ו תולדות (א) ע' 192 מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א. החילוק שישנו בין ישמעאל לעשו. שישמעאל לא היה לו דין ישראל. כיון שיצא ונפרד מאברהם ואפילו לאחר שעשה תשובה. והלכך אין לו דין יורש. משא"כ עשו אע"פ שגם הוא יצא ונפרד מיצחק, אבל עם זה הוא נשאר באופן של ישראל (מומר), והיה לו דין יורש.

ומבאר בפשטות את החילוק ביניהם שנבע מצד שישמעאל היה בן האמה. משא"כ עשו היה בן רבקה. אבל ממשיך שם כ"ק אד"ש ודוחה ביאור זה. מאחר שמצינו אצל יעקב ג"כ שיצאו ממנו בני שפחות. ואעפ"כ היתה מטתו שלמה. הרי מובן שלפני מ"ת יכול גם בן האמה להיות בגדר ישראל. ושוב הדרא קושיא לדוכתא ע"ש.

ובהערה 16 מצוין ללקו"ש ח"י ע' 85, הע' 14, אשר שם ג"כ מבאר כביאור הנ"ל. שישמעאל היה בן האמה. משא"כ עשו היה בנו של רבקה. אשר לפי"ז צריך לבאר למה בלקו"ש ח"י מקבל ביאור זה, ואינו דוחהו כמו בלקו"ש חט"ו.

ואפ"ל שהחילוק בין שני השיחות הוא, שבח"י מבאר אשר הברכה שברך יצחק, נתן אפשריות לתשובה. ובאמת גם ברכה זאת שייכת רק ליעקב כי גם עבודת התשובה בפנימיותה וועצמותה לא תתכן אלא ביעקב ובניו.

ובהערה 48 מצוין לשיחה א' פר' ויצא. אשר שם מבאר בקשר לעבודת אברהם ויצחק שהיתה בדרך של דחיה ושלילה. משא"כ עבודת יעקב היתה לבררם ולהפכם לקדושה.

הלכך בלקו"ש ח"י ביחא הביאור הנ"ל. מכיון שעבודתו של יעקב היתה להפוך לקדושה, ולכן אע"פ שבניו היו בני השפחות, מ"מ הם יכולים להיות בגדר ישראל.

משא"כ האבות אשר אצלם היתה העבודה בדרך דחיה, ולזאת ישמעאל שהוא בן האמה, לא היה יכול להיות בגדר ישראל.

אבל לעומתו עשו בן רבקה כן היה ישראל.

הת' מאיר לבנוני

ד. בלקו"ש חט"ו שיחה א' לפ' תולדות ס"ז (ע' 195) מבאר חילוק עבודת אאע"ה ועבודת יצחק, שאברהם עבודתו המשכה מלמעלמ"ט, וז"ל:

"ביי המשכה מלמעלה למטה לייכס דער אור אלקי אין דעם "מטה" ווי דער מטה איז במקומו, ווי ער איז אין זיין נידעריקייט; ע"ד ווי אברהם אבינו האט אויפגעטאן הכרת גדולתו ית' ביי די ערביים ווי זיי שטייען אין זייער ציור".

- ובהערה 44 וז"ל: - "ראה תו"א ותו"ח (פ"ב פי"א) שם, שדוקא ע"י אברהם נעשה הדירה בתחתונים עכ"ל.

ולכאורה צריך ביאור, שהרי עבודה זו דא"א אינה מצד התחתון גופא, אלא מצד אין שהאלקות נמצא בהתחתון, והרי אי"ז אמיתית ענין הדירה בתחתונים, וכמ"ש בלקו"ש ח"ב שיחה ב' לפ' תזריע ס"ה (ע' 73) וז"ל: "הכוונה ב"דירה בתחתונים" היא ש"התחתונים" מצד ענינם הם יהיו דירה לו ית' ולכן צריך שה"דירה" תיעשה ע"י העבודה דנש"י המלובשות בגופים, כי דוקא אז נעשים ה"תחתונים" דירה לו ית'. משא"כ אם ה"דירה" הייתה נעשית מצד הגילוי שמלמעלה הרי אז, התחתונים עצמם, מצד ענינם הם, לא נעשו דירה לו ית'. עכ"ל.

וגם ע"י יצחק שעבודתו מלמטה למע', כמבואר

בהשיחה, מ"מ זה לא כמו שהוא בגדרי התחתון, וכמ"ש בלקו"ש ח"ה שיחה ב' לפ' לך ס"ט (ע' 75) וז"ל: "ביי" העלאה מלמטה למעלה", ווערט אויפ-געוויבן דער מטה גופא, דאס איז אבער אין א תנועה פון העלאה; ער ווערט אויפגעוויבן און גייט ארויס פון זיין נידעריקייט". עכ"ל.

והלא הדירה לו ית' הוא דוקא מצד התחתון כמו שהוא בתחתונותו, ועיין בלקו"ש חט"ו שיחה ג' לפ' לך ס"ו (ע' 88) וז"ל: "דער חיבור עליונים ותחתונים (במ"ת) אויך מיט דער דרגא פון תחתונים ווי זיי זיינען מצד עצמם, תחתונים עכ"ל (חוץ מההדגשה).

ולכאורה דוקא ע"י צירוף עבודת א"א ועבודת יצחק נשלם בשלימותה הכוונה דדירה לו ית' בתחתונים.

שלמה בן-טולילא

קובץ מגדל דוד - כד

בגדר ירושת בן אמא לפני מ"ת

הת' יגאל רויזמן
תלמיד בישיבה

בלקו"ש חלק ט"ו – פר' חיי שרה א' כותב הרבי (בהקשר לזה שהתורה מרמזת את חזרתו בתשובה של ישמעאל בסמיכות למיתתו של אברהם) וזלה"ק: "אז ער איז נאר בן שפחה (ניט קיין יורש)" [שישמעאל הינו רק בן שפחה (ואינו יורש)]. ולכאורה, הוא בסתירה למבואר בשיחת פר' תולדות א' (חט"ו) (בהטעם שישמעאל לא היה יהודי בשונה מעשיו) וזלה"ק "אז איז פאר מ"ת אויך בן אמא געקורגעט זיין אבן" [דלפני מ"ת גם בן אמא יכל להיות בן יורש].

ואבקש מהקוראים להעיר בזה.

הת' י. הכהן
-תלמיד 770 קבוצה-

בפרשת תולדות על הפסוק ויתרוצצו הבנים בקירבה וגוי ותלך לדרוש את ה' (כ"ד כ"ב) כותב רש"י ותלך לדרוש, לבית מדרשו של שם.

ובשפ"ח שם מסביר למה רבקה לא הלכה לאברהם שגם נביא היה כי הקב"ה סיבב כך שיעלים מאברהם ענין החריון שלא יצטער שהרי מת אברהם קודם שיצא לתרבות רעה כדי שתהא מיתתו בשיבה טובה ע"כ.

ולכאורה הרי אברהם כבר ידע מעשיו שיצא לתרבות רעה שהרי על הפסוק כ"ה י"א, מסביר רש"י שאברהם נתיירא לברך את יצחק מפני שציפת את עשיו יוצא ממנו וע"ש.

ואולי אפשר לבאר ע"פ מה שמביא כ"ק אדמו"ר הכ"מ בלקו"ש חט"ו פ' תולדות א' הערה 50 ובי' למטה: שאברהם כבר ידע מהו ישמעאל וכמשי"כ רש"י ט"ז י"ב אותב מדברות לצוד, חיות ע"ש. כיצחק.

ועפ"ז י"ל שגם בנדו"ד אברהם צפה שיצא עשיו מיצחק פי' שידע שיחיי אוהב מדברות ולצוד חיות אבל יכול שיחיי הגון וחשוב רק לא כיעקב אבל מכיון שחיי בספק נתיירא לברך את יצחק, אבל לא חיי לו על מה להצטער שהרי חיי רק ספק אם יהיי הגון וחשוב רק שלא כיעקב או יצאת לתרבות רעה, אבל אם חיי בא אליו רבקה לדרוש אליו וחיי רואה שרבקה עוברת על פתחי ע"א עשיו מפרחי לצאת, ע"יז לא יהיי לאברהם שום ספק. אלא רק שלא יהיי הגון וחשוב אבל לא כיעקב אלא שיצא לתרבות רעה ועל זה כן יצטער.